

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДО «ЦЕНТР ТЕСТУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З
ВИЩОЮ ОСВІТОЮ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ «МЕДИЦИНА» І «ФАРМАЦІЯ»
ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ

**XV Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

**(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)**

*17–18 травня 2018 року
м. Тернопіль*

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2018

УДК 378:61(063)(477)

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай.

Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 17–18 трав. 2018 р.) / Терноп. держ. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2018. – 540 с.

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ЕТИКИ ТА ДЕОНТОЛОГІЇ У ФАРМАЦІЇ

Гоцуля А. С.

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Сучасний освітній процес спрямовано на вирішення практичних задач та ґрунтується на постійній взаємодії викладача та студента. Такі задачі вирішуються з використанням різноманітних форм, методів та засобів організації практичного заняття [1, 2, 3].

Метою дослідження стало визначення пріоритетних методологічних підходів в процесі викладання дисципліни «Етика та деонтологія у фармації», яке дозволить перенести просте знайомство з загальними поняттями у площину практичного вирішення певних задач та дозволить у підсумку надати рис динамічності, актуальності та практичної значимості учбовому заняттю.

Були використані діалогічна, феноменологічна, інтерпретаційна моделі з використанням ігрових методик та індивідуальних творчих проєктів.

Основна частина. Специфіка дисципліни дозволила оптимально використати сучасні моделі викладання в процесі проведення заняття. Жодну із запропонованих моделей не було в повній мірі реалізовано. Наприклад, феноменологічна модель не дозволила перевести теоретичне ви-

вчення матеріалу у форму живої дискусії. Інтерпретаційна модель отримала найбільший відгук студентів так як дозволяє перенести вирішення певної ситуаційної задачі у сферу чітко побудованої дослідницької роботи.

Висновок. Гармонічне поєднання основних форм та методів організації процесу викладання «Етики та деонтології у фармації» при певній їх автономності дозволяє ефективно доповнити процес формування майбутнього спеціаліста фармацевтичної галузі.

Література

1. Блинов В. И. Методика преподавания в высшей школе. / В. И. Блинов, В. Г. Виненко, И. С. Сергеев. – Люберцы: Юрайт, 2016. – 315 с.
2. Євтух М. Б. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень / М. Б. Євтух, Е. В. Лузік, Л. М. Дибкова. – К.: КНЕУ, 2010. – 248 с.
3. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту.» – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ОРТОПЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ»

Гришанин Г. Г., Дюдіна І. Л., Томілін В. Г., Перешивайлова І. О.

Харківський національний медичний університет

Вступ. Загальновідомо, що кожен відокремлений ВНЗ, керуючись Законом України «Про вищу освіту», який набув чинності 6 вересня 2014 року, та рекомендаціями Міністерства освіти і науки, та Положенням про організацію освітнього процесу в кожному вищій, регламентує проведення навчально-методичного та організаційного забезпечення підготовки спеціалістів, бо це є наймотивованішою умовою стабільної ефективності навчального процесу.

Одним із головних завдань вищих навчальних закладів є підготовка фахівців, яких мають визнавати не тільки у своїй країні, але й у більшості країн світу. Подібна мотивація цього питання зумовлює якісно нові вимоги до підготовки фахівців, а їхнє втілення - дотримання сучасного навчально-методичного забезпечення процесу навчання у ВНЗ [1].

Основна частина. У медичних вищих навчальних закладах відчувається високий рівень відповідальності освітян, яку вони демонструють під час процесу підготовки майбутніх фахівців, на плечі яких у подальшому ляже інша турбота: довести всім, що отримання спеціальності не було даремною втратою часу, що знання та вміння, набуті студентом під час навчання, принесуть користь у майбутньому всім українцям. Особливо це стосується ортопедичного сектора стоматологічного напрямку, який має дуже великий обсяг маніпуляційних вимог.

За сучасних умов навчання студентів за спеціальністю «Ортопедична стоматологія» має певні проблеми, що пов'язані з навчанням на контрактних засадах. Втрачається мотивація фахового оволодіння спеціальністю. Основним мотивом навчання на таких засадах є отримання

оцінки «задовільно», на отримання більш високої оцінки в більшості студентів немає бажання, а оволодіння фахом виходить навіть не на другий план. На психологічному плані виникає своєрідна «черга студентів» на отримання дипломів за спеціальністю лікар-стоматолог. Слід додати до цього їхнє «тремтіння» під час проведення іспитів «КРОК-1/2», який в останній час набув статусу найголовнішого іспиту серед студентів, бо вони вважають його останнім Рубіконом для отримання бажаної професії. Може воно так і є, але на тлі цього іспиту вони зневажають іншу складову державних іспитів – практично-орієнтовану частину, яка виявляє здатність до виконання практичних навичок за спеціальністю.

Для подолання такої ситуації треба, по-перше, на молодші курси набирати більше студентів для того, щоб у ході навчання виникла природна конкуренція з подальшою можливістю здійснювати природну селекцію серед студентів, виявляючи неспроможних оволодіти фаховими знаннями. По-друге, не можна звинувачувати викладачів у неспроможності надавати фахові знання тим студентам, які ігнорують навчальний процес. Для цього треба підвищити рівень мотивації студента для отримання необхідних знань та навичок, що будуть для нього необхідними в подальшій роботі. У вирішенні цієї проблеми важливу роль відіграє самостійна робота студентів, значення якої останнім часом збільшується. Ця робота забезпечується самостійним оволодінням навчального матеріалу за допомогою таких об'єктів, як вивчення рентгенограми, аналіз даних лабораторних досліджень, ознайомлення із принципами роботи приладів, вирішення ситуаційних та тестових

вих завдань, відпрацювання навичок на тренажерах, моделях, фантомах, різного роду стимуляторів, вивчення схем, алгоритмів, малюнків та таблиці тощо. Для підвищення ефективності самостійної роботи студентів велику роль відіграє управління виконанням даною роботою з боку викладача, який повинен проводити оцінку якості самостійної роботи, й вносити корективи в цю роботу. Водночас, студент має відчувати себе рівноправним суб'єктом навчального процесу, прагнути стати кваліфікованим фахівцем, гідним працювати на батьківщині. Цій мотивації повинна сприяти систематична спільна навчально-дослідницька діяльність викладача та студента. Додати до цього слід ще оцінювання навчальних досягнень студентів під час виконання традиційної навчальної програми у вигляді державних іспитів, згідно з положенням про оцінювання якості підготовки фахівців у медичних ВНЗ, а також підготовку аспірантів та докторантів, що починається з активного пошуку в джерелах студентських наукових товариств [2–4].

Роботи дуже багато, бо це не лише освітньо-кваліфікаційно-професійна програма з навчальними планами, програма навчальних дисциплін із робочим навчальним планом та програмою як навчальних дисциплін, ще й програма практик. На цьому етапі необхідна наявність документації насамперед методичного характеру: вказівки до практичних занять, для самостійної роботи студентів тощо.

Важливим є врахування реалій сьогодення, коли майже кожний студент, чи не з дитинства, користується різноманітними гаджетами. За наявності цих умов виникає загроза не тільки для оперативної, а також для довготривалої кіркової пам'яті. Виникає реальна загроза – зниження компонента вербального спілкування з навколишнім світом. Особливо це проявляється під час спілкування студентів із викладачами під час залків та іспитів. Переважна більшість студентів після того, як сфотографувала або скопіювала вихідні дефініції, потрібні для розуміння механізмів дії тих, чи інших протезів під час лікування пацієнтів із різноманітними патологіями зубо-щелепної системи, не запам'ятовують отриману інформацію. Якщо вербальні значення вихідних дефініцій не засвоєні, надалі більшість навчального матеріалу стає незрозумілою «абракадаброю». Зважаючи на вищезазначене, викладачам для досягнення більш високого рівня знань за спеці-

альністю, треба приділяти більше уваги для вербального спілкування із залученням наочного демонстрування вихідних визначень.

Висновки. Під час оволодіння фаховими знаннями, особливо значення основних дефініцій студентам слід рекомендувати не тільки використовувати гаджети для вивчення матеріалу, який викладено на теренах Інтернету, але й промовляти з наголосом навчальний матеріал, фіксувати основні тези навчального матеріалу в зошит з відповідної дисципліни, а на практичних заняттях отримані самостійно знання закріпити за допомогою викладача з пояснюванням незрозумілих питань за темою та відпрацюванням мануальних навичок на фантомах. Використання багатоланкової системи спадкоємності знань, отриманих упродовж усього періоду навчання, має відповідати давньому латинському вислову: «*Repetitio est mater studiorum!*»

Література

1. Томілін В. Г. Проблеми в організації навчального процесу англомовних студентів на клінічних кафедрах ВМНЗ України / В. Г. Томілін, В. П. Голік // Реалізація закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України : Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю, присвяченнях пам'яті ректора, члена-кореспондента НАМН України, проф. Леоніда Якимовича Ковальчука, 21–22 травня 2015 р., м. Тернопіль – Тернопіль : Укрмедкнига, 2015. – С. 390–392.

2. Бушуєва І. В. Підвищення якості навчання студентів медичного вузу / І. В. Бушуєва // Проблеми навчання іноземних студентів у медичних вищих навчальних закладах України : Матеріали всеукраїнської навчально-наукової конференції, 19–20 квітня 2002 р., м. Тернопіль. – Медична освіта. – 2002. – С. 21–23.

3. Дудник І. Н. Роль самостійної роботи в обучении иностранных студентов в медицинском ВУЗе / І. Н. Дудник, В. І. Черний, Е. Ю. Рождественский // Наука і освіта : Матеріали VIII Міжнародної наук.-практ. конф., 2005 р., м. Дніпропетровськ. – С. 16–18.

4. Лучко І. М. Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «фізіологія» в умовах кредитно-модульної системи навчання / І. М. Лучко, І. В. Ємельяненко, Н. М. Воронич-Семченко [та ін.] // Медична освіта. – 2011. – № 4. – С. 60–63.

УДК 378.1

РОЛЬ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВИПУСКНИКІВ МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

Грубнік В. В., Кошель Ю. М., Міценко В. В., Парфентьев Р. С., Нікітенко Р. П.

Одеський національний медичний університет

Вступ. Пріоритетний напрямок у підготовці кваліфікованих лікарів поряд з теоретичними знаннями є набуття практичних навичок; опанування їх сприяє своєчасному та грамотному наданню невідкладної та планової хірургічної допомоги в умовах практичної діяльності лікарями різних спеціальностей [1,4]. Разом з тим практика переко-нує, що випускники медичних вищих учбових закладів не завжди досконало знають, а також неправильно виконують обстеження хворих, допускають помилки при наданні

невідкладної хірургічної допомоги хворим та постраждалим. Особливо актуальним це питання постає у зв'язку з воєнними діями на сході України.

Основна частина. На кафедрі хірургії № 1 з післядипломною підготовкою Одеського національного медичного університету у 2017–2018 учбовому році навчаються 788 студентів VI курсу медичного факультету, з них вітчизняних 576 та 212 студентів міжнародного факультету (133 англомовних та 79 російськомовних). Поряд з ви-

<i>Вовк О.Ю., Бабій Л.М., Ікрамов В.Б.</i> ОСНОВНІ МЕТОДИ ВИВЧЕННЯ АНАТОМІЇ В УМОВАХ ЗМІН У СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	105
<i>Волков К. С., Штурма О. Я., Небесна З. М., Андрійшин О. П., Крамар С. Б.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ ЧИТАННЯ ЛЕКЦІЙ НА КАФЕДРАХ ГІСТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ ВУЗІВ УКРАЇНИ	106
<i>Волосовець Т.М., Дорошенко О.М., Дорошенко М.В.</i> СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ВИМОГИ ЩОДО НЕПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ	107
<i>Волосовець О. П., Кривоустов С. П., Кузьменко А. Я., Логінова І. О., Хоменко В. Є., Мозирська О. В., Ємець О. В.</i> ПЕДІАТРИЧНА ОСВІТА ПОВИННА ВІДПОВІДАТИ ВИКЛИКАМ ЧАСУ	109
<i>Волянська А. Г., Лаєриненко Г. Л., Пермінова Т. І., Каштальян Н. М.</i> МУЛЬТИЛІНГВАЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	109
<i>Воробець З. Д., Чупашко О. Я., Кушинська М. Є.</i> НАУКОВІ ЗДОБУТКИ КАФЕДРИ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	110
<i>Гайдай Н. В., Ревенько О. М., Олійник Н. С.</i> ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СТУДЕНТІВ З ФАХУ «АКУШЕРСТВО І ГІНЕКОЛОГІЯ» В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	111
<i>Головатюк О. Л., Грузевський О. А., Грідіна Т. Л., Дубіна А. В.</i> ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	111
<i>Гончарь М. О., Сенаторова Г. С., Омельченко О. В., Черненко Л. М., Дриль І. С.</i> ВИКЛАДАННЯ ПЕДІАТРІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ З ВИКОРИСТАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК НА КАФЕДРІ ПЕДІАТРІЇ № 1 ТА НЕОНАТОЛОГІЇ	112
<i>Гордійчук С. В.</i> СТВОРЕННЯ ОСВІТНИХ ПРОГРАМ НОВОГО ПОКОЛІННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	114
<i>Гоцуля А. С.</i> ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ЕТИКИ ТА ДЕОНТОЛОГІЇ У ФАРМАЦІЇ	115
<i>Гришанін Г. Г., Дюдіна І. Л., Томілін В. Г., Перешивайлова І. О.</i> НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ОРТОПЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ»	115
<i>Грубнік В. В., Кошель Ю. М., Міценко В. В., Парфентьєв Р. С., Нікітенко Р. П.</i> РОЛЬ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВИПУСКНИКІВ МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ	116
<i>Данилюк О.І., Купновицька І.Г., Микула Ю.І., Дронь Л.А., Вівчаренко М.П.</i> РОЛЬ І МІСЦЕ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	118
<i>Данілевська Н. В.</i> АДАПТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ НАВЧАННЯ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕНОЇ ПОТРЕБИ ДЕРЖАВИ У РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ, ЯКІ ЗАЗНАЛИ БОЙОВОЇ ТРАВМИ.....	119
<i>Дегтярьова К.В.</i> ВИВЧЕННЯ МОВНОЕТИКЕТНИХ ОДИНИЦЬ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ.....	119
<i>Денефіль О. В., Пелих В. Є.</i> АНАЛІЗ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ДО СКЛАДАННЯ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ТЕСТОВОГО ІСПИТУ «КРОК-1» НА КАФЕДРІ ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ	120
<i>Дерев'янченко Н. В.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЛАТИНСЬКА МОВА ТА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ» СТУДЕНТАМ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	121
<i>Дзецюх Т. І., Гасюк П. А.</i> НЕОБХІДНІСТЬ ВИВЧЕННЯ СТУДЕНТАМИ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ОСНОВ НАДАННЯ ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ НЕВІДКЛАДНИХ СТАНАХ У ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА	122
<i>Дзюбановський І. Я., Герасимець Ю. М., Продан А. М., Бенедикт В. В.</i> УНІВЕРСИТЕТСЬКА ГОСПІТАЛЬНА КЛІНІКА: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ, РЕАЛІЇ В УКРАЇНІ	124

Підп. до друку 11.05.2018. Формат 60×84/16.
Папір офсет. № 1. Гарн. “Tinot”. Друк офсет.
Ум. друк. арк. 62,78. Обл.-вид. арк. 85,05.
Тираж 200 пр. Зам. № 159

Видавець і виготівник
ДВНЗ “Тернопільський державний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України”.
Майдан Волі, 1, м. Тернопіль, 46001, Україна

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 2215 від 16.06.2005 р.